

บทที่

9

การต่อรองความหมายและการบริโภคสัญลักษณ์ปีชง ในสังคมไทย

Negotiation of Meaning and Sign Consumption of
Misfortune Year in Thai Society

เหมื่อนฝัน คงสมแสวง

Muanfun Kongsomsawaeng

การต่อรองความหมายและการบริโภคสัญลักษณ์ปีชง¹ ในสังคมไทย²

Negotiation of Meaning and Sign Consumption of Misfortune Year in Thai Society

เหมือนฝัน คงสมแสวง³

Muanfun Kongsomsawaeng

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการต่อรองความหมายและการบริโภคสัญลักษณ์ปีชงในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาการต่อรองความหมายปีชงในสังคมไทยและเพื่อวิเคราะห์การบริโภคสัญลักษณ์ปีชงในสังคมไทย รูปแบบของงานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้เวลาในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 3 เดือน โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 11 คน ได้แก่ ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์จีน และผู้ที่มีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง (เชื้อสายจีน เชื้อสายไทย-จีน และเชื้อสายไทย) นอกเหนือไปจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่สืบค้นได้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

¹ การต่อรองความหมาย หมายถึง การขอลดหรือเพิ่มของสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากกระบวนการสื่อสารอย่างเป็นระบบ เพื่อสื่อถึงสิ่งที่ต้องการสื่อความเกี่ยวกับปีชง, การบริโภคสัญลักษณ์ หมายถึง การรับสารที่เป็นความหมายที่ถูกสร้างขึ้นเกี่ยวกับปีชง โดยความหมายนั้นไม่ได้เป็นความหมายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ, ปีชง หมายถึง ปีที่เป็นปฏิปักษ์ต่อบุคคลหรือเกิดของบุคคลหนึ่งๆ

² บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการต่อรองความหมายและการบริโภคสัญลักษณ์ปีชงในสังคมไทย แหล่งทุน หลักสูตรนิเทศศาสตร์ (สองภาษา) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2561

³ สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จันทบุรี 22000 โทรฯ : 099-257-9697 email : fernernrn@hotmail.com

จากการวิจัยพบว่า การต่อรองความหมายปีชงในสังคมไทยนั้น มีการต่อรองความหมายทั้งความเชื่อเรื่อยไปจนถึงพิธีกรรมการแก้ชง ผ่านการสื่อสารผ่านสื่อ ผู้นำทางความคิดและพิธีกรรมแก้ชงเอง โดยปรากฏการพยายามขยายฐานความเชื่อเกี่ยวกับปีชง เสริมความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ และอำนวยความสะดวกให้กับการแก้ชง ส่วนการบริโภคสัญลักษณ์ปีชงในสังคมไทยนั้น จากความเชื่อดั้งเดิม สู่ความเชื่อในวงกว้าง จึงทำให้ไปเกี่ยวพันกับเชิงพาณิชย์มากขึ้น มีทั้งสินค้าและบริการที่สื่อสารว่าช่วยเสริมความเป็นสิริมงคล ทั้งนี้แม้จะช่วยให้การแก้ชงดำรงสืบทอดต่อไปได้ แต่หากไม่ดำเนินชีวิตตามแก่นแท้เดิมของปีชงที่เน้นการมีสติ รวมทั้งหากผู้รับสารไม่รู้เท่าทันการสื่อสาร อาจถูกแสวงหาผลกำไรจากองค์กรธุรกิจได้

คำสำคัญ : การต่อรองความหมาย; การบริโภคสัญลักษณ์; ปีชง

Abstract

The objectives of this research were to 1) investigate the negotiation of meaning, and 2) analyze the sign consumption of the misfortune year in Thai society. This was a qualitative research. The researcher spent three months collecting and analyzing data. The data were collected from the in-depth interview of four groups of the key informants for the total of eleven persons, these were: the learners of the Chinese history, including the persons who believed in the misfortune year and those who used to attend the ritual to solve the misfortune year (the descendant of Chinese, Thai-Chinese, and Thai). The researcher had also searched for the secondary data from printed materials and electronics media.

The results of the research showed that there were negotiation of meaning in Thai society from beliefs to rituals to solve the misfortune year through medium communication, opinion leaders and the ritual to solve the misfortune year. Besides, the result revealed the attempt to expand the beliefs in the misfortune year made an extra alchemy holiness and accommodated the ritual to solve the misfortune year.

In terms of the sign consumption of misfortune year in Thai society, the result also showed that it extended further from the traditional beliefs to wider areas. Therefore, the idea of misfortune year was made to involve more commercial, cover products and services that communicated to public to enhance prosperity. Despite the fact that the sign consumption was made to proceed the ritual to solve the misfortune year, those who were in the misfortune year had to make their living by focusing on the original essence of the misfortune year which stressed on conscience. Moreover, being the message receivers, they had to have media literacy or else they might be taken advantage by profit organization.

Keywords : negotiation of meaning; sign consumption; misfortune year

บทนำ

สิ่งที่มองไม่เห็นห้อมล้อมมนุษย์มาตั้งแต่สมัยชนเผ่าต่าง ๆ ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ความเชื่อในอำนาจวิเศษและการใช้อำนาจนั้นไม่ได้มีแต่เฉพาะในสังคมเผ่าเท่านั้น แต่ยังพบในสังคมเมืองที่ซับซ้อน (จูเลียน ฮักซ์ลีย์, เจ. โบรโนว์สกี, เจอร์ลด์ แบร์รี และ เจมส์ พิชเซอร์, 2549 : 10) และปรากฏเรื่อยมากระทั่งปัจจุบัน ความสบายใจ ความมั่นคงของชีวิตยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น หากเกิดความรู้สึกวิตก ขุ่นข้องใจ การหาที่พึ่งตามความเชื่อจึงเป็นหนึ่งในทางเลือก

เรื่องปีชงก็เช่นกัน โดยปีชงนั้นเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของชาวจีนมาเป็นพันปี ผนึกตัวกับวิถีชีวิตของชาวจีนผ่านโพนทะเลมายังประเทศไทย (ชาวจีนเดินทางมาประเทศไทยหลายหน ซึ่งหากนับการอพยพโดยระบุดังกล่าวแน่ชัดนั้น จะนับตั้งแต่รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) คำว่าชงตามความหมายจีนนั้นแปลว่า ชน จึงเป็นที่มาของความเชื่อว่า หากปีนี้เป็นปีชงของบุคคลใด ให้ใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง เพราะธาตุจะอ่อน อาจทำให้เกิดสิ่งไม่ดีกับบุคคลนั้น แต่อีกด้านหนึ่งหากเป็นปีชงก็อาจเกิดความโชคดีได้เช่นกัน โดยความเชื่อเรื่องการชงต้องพิจารณาเรื่องนักษัตรร่วมกับธาตุทั้ง 5 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ และทองของบุคคลตามแต่วัน เดือน ปี

เกิด ทั้งนี้ตามความเชื่อจีนมีการระบุรายละเอียดของการชงตั้งแต่รายปี รายเดือน รายวัน และเวลา การไปแก้ชง กราบไหว้องค์เทพเจ้าแห่งดวงชะตา (องค์ไ้ส่วยเอี้ย) จะช่วยปัดเป่าโชคร้ายและคุ้มครองผู้กราบไหว้ให้มีความสุขตลอดทั้งปีในทุกเรื่อง (ปัญญาพล บุญณชัยกุล, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561; ฮ.ศุภวุฒิ จันทสาโร, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2561)

ความเชื่อเรื่องปีชงนี้แต่เดิมเป็นของชาวจีน ขณะที่ปัจจุบันผู้ที่ไม่ได้มีเชื้อสายจีน ในประเทศไทยก็นิยมในประเพณีดังกล่าว เพื่อเสริมความสบายใจ สร้างสิริมงคล ด้วยเกี่ยวพันกับความดีร้ายของชะตาชีวิตในแต่ละปี และดูเหมือนว่าจะจะเป็นความเชื่อที่เฟื่องฟูมากในปัจจุบัน ปีชงสามารถอยู่ในบริบทของสังคมไทยอย่างกลมกลืน เรียกได้ว่าเป็นเรื่องที่จะพบในทุกปีและกินช่วงระยะเวลาคาบเกี่ยวตั้งแต่ส่งท้ายปีเก่าแบบสากลไปจนเลยปีใหม่ของตรุษจีน การแก้ชงกลายเป็นพิธีกรรมประจำปีที่จะมาช่วงหนึ่ง ถ้าโถมน้ำหนักในช่วงเปลี่ยนผ่านปี เกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตที่จะต้องเดินต่อไปในปีที่กำลังจะมาถึง รวมทั้งเป็นที่น่าสนใจว่า สื่อมวลชนที่ให้กับปีชงอย่างเน้นน้ำหนักในช่วงเวลาดังกล่าว หมอคุณ โทราจารย์ ชินแซ กลายเป็นผู้นำจิตใจและแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาวินิจฉัย กระทั่งพระสงฆ์ในวัดไทยก็นำเนื้อหาเกี่ยวกับการชงมาใช้ชักชวนผู้คนให้ทำบุญ การแก้ชงจึงกลายเป็นวาระสำคัญของไทยที่สอดประสานและสร้างเงื่อนไขที่ครอบคลุมไทยสมัยใหม่ไว้ได้อย่างหมด แม้ทุกวันนี้จะเป็นยุคของนวัตกรรม ประเทศไทย 4.0 ทว่าความเชื่อเรื่องปีชงที่เชื่อมโยงกับความเชื่อในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยมนุษย์ไม่ได้เป็นผู้กำหนดกลับเป็นกระแสนิยม

ปีชงของคนจีนในสังคมไทยในอดีตกับปีชงในปัจจุบันนั้นมีการให้ความหมายและมีรูปแบบของพิธีกรรมแตกต่างกัน มากไปกว่านั้นกระบวนกรการแก้ชงยังปรากฏรูปแบบเชิงพาณิชย์มากขึ้น วิโรจน์ ตั้งวาณิชย์ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศจีน เคยให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เดี๋ยวนี้แก้ชงกันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน หลายเจ้าหลายสำนักกลายเป็นพิธีพาณิชย์ เพื่อขายของแก้ชงกันแบบผลิตไม่ทัน” (วันพรรษา อภิรัฐนานนท์, 2558) ซึ่งชงพาณิชย์ดังกล่าวไม่อาจจะพูดได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด ทว่าสิ่งที่ปรากฏคือบุคคลให้ความสนใจกับความหมายที่ถูกติดตั้งมากับสิ่งที่เมื่อบริโภคแล้วจะก่อให้เกิดสัญญาณ และเป็นเรื่องที่ต้องตั้งคำถามว่า จะเป็นเช่นไรหากเกิดการบริโภคสัญญาณจนหลุดจากความเชื่อปีชงดั้งเดิมในขณะที่มีการสอดแทรกเรื่องพาณิชย์เข้ามาในพิธีกรรมแก้ชงมากขึ้นเรื่อย ๆ ปีชงเกี่ยวพันกับมนุษย์ในมิติต่างๆ อาทิ ความเชื่อ การ

ดำเนินชีวิต สังคมและเศรษฐกิจ แต่การศึกษาเกี่ยวกับปีชงก็มีปรากฏน้อย ทั้งนี้จากงานวิจัยของภารดี มหาจันทร์ (2560 : 149) ยังปรากฏความว่า “ควรศึกษาความเชื่อเรื่องปีชงและความเชื่อโบราณต่าง ๆ ของชาวจีนที่มี ผลต่อเศรษฐกิจของสังคมไทย” ผู้วิจัยจึงสังเกตเห็นความสำคัญของการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อคลี่คลายการต่อรองความหมายและการบริโภคสัญญะปีชงในสังคมไทยว่าเป็นเช่นไร มีประเด็นใดบ้างที่น่าสนใจ อันจะเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางการสื่อสารเกี่ยวกับความเชื่อ รวมไปถึงเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้และสื่อสาร เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศในเชิงรุกมากขึ้น มากไปกว่านั้นยังเป็นส่วนช่วยให้ หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานด้านสื่อ ควบคุมสื่อ คุ่มครองผู้บริโภคตระหนักและสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้และสื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารรู้เท่าทันสื่อได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการต่อรองความหมายปีชงในสังคมไทย
2. เพื่อวิเคราะห์การบริโภคสัญญะปีชงในสังคมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 3 เดือน (กุมภาพันธ์-เมษายน 2561) ซึ่งนอกเหนือไปจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่สืบค้นได้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์จีน และผู้ที่มีความเชื่อเรื่องปีชงซึ่งเคยไปแก้เซ่ง ในขอบเขตของการต่อรองความหมายและการบริโภคสัญญะปีชงในสังคมไทยเท่านั้น

การทบทวนวรรณกรรม

ปีชง

คำว่าชงตามความหมายจีนนั้น แปลว่า ชน จึงเป็นที่มาของความเชื่อว่า หากปีนี้เป็นปีชงของบุคคลใด ให้ใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง เพราะธาตุจะอ่อน อาจทำให้เกิดสิ่งไม่ดีกับบุคคลนั้น แต่อีกด้านหนึ่งหากเป็นปีชงก็อาจเกิดความโชคดีได้เช่นกัน โดย

ความเชื่อเรื่องการชงต้องพิจารณาเรื่องนักษัตรร่วมกับธาตุของบุคคลจากวันเกิด ตามความเชื่อจีนมีการระบุรายละเอียดของการชงตั้งแต่รายปี รายเดือน รายวัน และเวลา ซึ่งความเชื่อเรื่องปีชงนี้แต่เดิมเป็นของชาวจีน ขณะที่ปัจจุบันผู้ที่ไม่ได้มีเชื้อสายจีนในประเทศไทย ก็นิยมในประเพณีดังกล่าว เพื่อเสริมความสบายใจ สร้างสิริมงคลให้กับชีวิต (ปัญญาพล บุญณัติชัยกุล, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561; ภารดี มหาพันธ์, 2560; ฮ.ศุภาวุฒิ จันทสาโร, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2561)

การต่อรอง

โธมัส บาบาส (สมสุข หินวิมาน, 2548 : 255-261) เสนอว่า ไม่เคยมีวัฒนธรรมใดหยุดนิ่งหรือเป็นหนึ่งเดียวในตัวเอง แต่ทุกวัฒนธรรมจะมีความแตกต่างและหลากหลายในตัวเองเสมอ ทั้งนี้หนึ่งในรูปแบบของกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมอาจเป็นไปแบบลงตัว (Articulation)

ในทางเดียวกัน สังคมที่ยอมรับความเป็นพหุนิยมย่อมแสดงถึงการยอมรับวัฒนธรรมของความเป็นชนส่วนน้อย สังคมที่แข็งแกร่งจะสร้างวัฒนธรรมของสังคมตนให้แข็งแกร่ง แต่ก็ยังคงมีวัฒนธรรมของชนส่วนน้อยอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมหลักของสังคม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการแลกเปลี่ยน การยอมรับ และการเจรจาต่อรองที่ทำให้วัฒนธรรมของชนส่วนน้อยยังคงอยู่ ซึ่งมนุษย์เต็มไปด้วยความยืดหยุ่นและการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น แต่เชื่อว่าทุกคนจะยอมสูญเสียเอกลักษณ์ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2557 : 93-94)

การต่อรองจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ปีชงยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยและเชื่อมร้อยเข้ากับความเชื่อ ครอบคลุมทั้งผู้ที่มีเชื้อสายจีน ผู้ที่มีเชื้อสายไทย-จีนและผู้ที่มีเชื้อสายไทย ซึ่งเรื่องการต่อรองนี้จะเป็นส่วนช่วยในการนำไปเป็นแนวทางสร้างเครื่องมือและอภิปรายผล เพื่อสนับสนุนการต่อบัณฑิตูประสงค์ของการวิจัยข้อแรก

ตรรกะวิทยาแห่งการบริโภค

สินค้าและบริการประกอบไปด้วย 2 ด้าน คือ ด้านที่เป็นวัตถุจับต้องได้ เช่น ประโยชน์ใช้สอยของสินค้านั้น ๆ และอีกด้านหนึ่งคือด้านที่เป็นความหมายจับต้องไม่ได้ ซึ่งทั้งสองด้านดังกล่าวมีผลต่อการบริโภคของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ของ โบ ดริยาร์ด (กาญจนา แก้วเทพ, 2544 ; บวรสรรค์ เจียดาร์ง, 2560) อธิบายตรรกะวิทยาแห่งการบริโภคของมนุษย์ 4 แบบ ได้แก่

1. ตรรกะวิทยาค่าประโยชน์ใช้สอย (Logic of use value) หมายถึง การผลิตสิ่งของขึ้นมาเพื่อใช้สอยประโยชน์โดยตรงจากสิ่งนั้น
2. ตรรกะวิทยาค่าแห่งการแลกเปลี่ยน (Logic of exchange value) หมายถึง การบริโภคที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นตัวกลางระหว่างกัน
3. ตรรกะวิทยาค่าแห่งการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (Logic of symbolic exchange) หมายถึง การบริโภคประโยชน์จากสินค้าควบคู่กับสัญลักษณ์แสดงแทนความหมาย โดยสัญลักษณ์ดังกล่าวใช้แลกเปลี่ยนความหมายสำหรับคู่สื่อสาร
4. ตรรกะวิทยาแห่งค่าเชิงสัญลักษณ์ (Logic of sign value) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การบริโภคเชิงสัญลักษณ์” (Consumption of sign) หมายถึง การบริโภคที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าเชิงความหมายมากกว่าคุณค่าเชิงประโยชน์ใช้สอยของสินค้า เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตนให้แตกต่างจากบุคคลอื่น

สำหรับเรื่องปีขง เป็นความเชื่อที่ส่งผลต่อการประกอบพิธีกรรม และสืบเนื่องไปยังการก่อให้เกิดชุดไหว้ วัตถุมงคลอันเป็นสินค้าและปรากฏบริการต่าง ๆ ที่เสริมสิริมงคล โดยความหมายเชิงสัญลักษณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ผู้สื่อสารประกอบสร้างความหมาย แล้วส่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยกระบวนการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การบริโภคสัญลักษณ์ปีขงในสังคมไทยจึงเป็นการให้ความสำคัญกับคุณค่าเชิงความหมาย ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการกำหนดกรอบคำถาม การสัมภาษณ์ มากไปกว่านั้น ยังสามารถนำมาใช้ในการอภิปรายได้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภารตี มหาพันธ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเชื่อเรื่องปีขงของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ยังมีความเชื่อเรื่องปีขงและมีวิธีการปฏิบัติหลายอย่างตามความเชื่อเรื่องปีขง แม้ว่าเนื้อหาความเชื่อและวิธีการปฏิบัติบางอย่างได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมไทย และบางอย่างผ่อนคลายน้อยลง

วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 3 เดือน จาก 2 ส่วน คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลัก รวมทั้งสิ้น 11 คน ได้แก่

1.1 ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์จีน 2 คน คือ ฮ.ศุภวุฒิ จันทสาร์ (นักเขียน) และปัญญาพล บุญมณีชัยกุล (คณะกรรมการวัดเขตนานาบุญญาราม)

1.2 ผู้ที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง 3 คน คือ ชีรภัทร์ ทองพิทักษ์สกุล, มณฑิธร พึ่งพระรัตนตรัย และรณัฐ สุริยมิตรเสถียร

1.3 ผู้ที่มีเชื้อสายไทย-จีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง 3 คน คือ กานต์ชนก สุนทร, อภิญา จันทร์วังโป่ง และอังศุมาริน สุขัยรัตนโชค

1.4 ผู้ที่มีเชื้อสายไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง 3 คน คือ เมธอภา ตรีเดซี, ธนัญชกร กาฬวัจนะ และพลอย พิมพ์ศิริ

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่สืบค้นได้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล โดยใช้แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล คือผู้ให้สัมภาษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อดูว่าข้อมูลที่ได้รับเหมือนเดิมหรือไม่

2. ผู้วิจัยใช้วิธีการยืนยันข้อมูล โดยการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงให้แสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่นำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูล โดยยึดการแบ่งเนื้อหาที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อที่ได้รับระบุไว้ จากนั้นจึงนำไปเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูว่ามีส่วนใดของข้อมูลที่ได้ค้นพบเหมือนหรือต่างไปจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ รวมถึงเหมือนหรือต่างไปอย่างไร

ผลการวิจัย

การตีความความหมายปีชงในสังคมไทย

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวมถึงการสืบค้นได้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยนำเสนอแต่ละประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อให้ปรากฏการต่อรองความหมายของปีชงในสังคมไทยที่เปรียบเทียบกับระหว่างความหมายของปีชงสมัยก่อนกับปีชงในปัจจุบันอย่างชัดเจนที่ละประเด็น ดังนี้

1. จากพิธีกรรมของชาวจีนสู่พิธีกรรมของทุกคน

เดิมนั้นปีชงเป็นพิธีกรรมที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากความเชื่อของชาวจีน ซึ่งหมายถึงชนหรือปะทะ เมื่อบุคคลใดชงในปีนั้นๆ ก็จะได้รับผลได้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ การแก้ชงกระทำเพื่อเคลือบสิ่งเลวร้ายออกไปและนำสิริมงคลเข้ามาในชีวิตของผู้แก้ชง ตามความเชื่อจีนจะเน้นให้ทำบุญเพื่อความสบายใจและปิดเป่าสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้น ส่วนปัจจุบันเรื่องปีชงนี้ยังแผ่ขยายไปยังผู้ที่ไม่ได้มีเชื้อสายจีน โดยมองความหมายด้านเดียวคือด้านลบ กล่าวคือหากปีนั้น ๆ เป็นปีชงของบุคคลใด บุคคลนั้นจะมีเคราะห์ร้ายในด้านต่าง ๆ จึงต้องมีการแก้ชง

2. จากแก้ชงตามสถานที่ที่สะดวกสู่การแก้ชงตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

แต่เดิมการแก้ชงไม่จำเป็นต้องไปแก้ชงที่วัด/สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวจีน หากมีผู้รู้ดำเนินการแก้ชงอย่างถูกต้องตามขั้นตอนก็สามารถแก้ชงที่ใดก็ได้ อาทิ ที่บ้าน ทั้งนี้อาจทำตามอย่างบรรพบุรุษที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ตามที่มีบันทึกในตำราจีนหรือตามเนื้อความที่ปฏิทินจีนระบุ ส่วนปัจจุบันหากต้องการแก้ชงจะต้องแก้ที่วัด/สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวจีน มากไปกว่านั้นยังปรากฏการแก้ชงในวัดไทยอีกด้วย

3. จากการชงเพียงนักชงเดี่ยวสู่การชงแบบมีสัดส่วน

สมัยก่อนหากกล่าวว่าเป็นปีชงของนักชงใด (1 ใน 12 นักชง) การชงจะเกิดขึ้นกับผู้ที่เกิดในนักชงที่ว่าเพียงนักชงเดี่ยวเท่านั้น ยกตัวอย่าง หากปีชงกับนักชงมะเส็ง ความปะทะเคราะห์ดีและ/หรือร้ายจะเกิดขึ้นกับผู้เกิดในนักชงมะเส็งเท่านั้น ไม่มีการแบ่งสัดส่วนการชงที่จะเกิดขึ้นไปยังนักชงอื่น ๆ ทั้งนี้การชงมิใช่พิจารณาแต่ปีนักชงเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องพิจารณาเรื่องของธาตุร่วมด้วย (จะกล่าวในหัวข้อถัดไป) มากไปกว่านั้นการชงยังมีการระบุแยกย่อยลงไปเป็นเดือนปี วัน และละเอียดกระทั่งเวลาที่เกิดการชงด้วย ส่วนปัจจุบันตามความเชื่อและข้อมูลที่สื่อสารกันนั้น ปรากฏว่าการชงที่แปลว่าชงนั้นขยายความมากขึ้น แยกย่อยว่าชงกับปีนักชงต่าง ๆ เป็นสัดส่วนมากขึ้นน้อยต่างกันไปในแต่ละปี กล่าวคือการชงมีทั้ง 100 %

และสัดส่วนลดหลั่นลงมา ทั้ง 75 % 50 % และ 25 % นั้นแปลว่าผู้ที่ชงในปีต่าง ๆ จะขยายจำนวนมากขึ้นหากยึดจากวิธีคิดดังกล่าว

4. จากการพิจารณานัก্ষัตรและธาตุร่วมกันสู่การเน้นพิจารณานัก্ষัตรเป็นหลัก

ความเชื่อดั้งเดิมหากจะดูว่าปีนั้น ๆ เป็นปีชงของบุคคลใด จะมีการพิจารณารื่องนัก্ষัตรควบคู่กับธาตุ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และทอง คือดูว่านัก্ষัตรนั้น ๆ ในปีดังกล่าว คือนัก্ষัตรธาตุใด เพราะแม้จะชงในปีนัก্ষัตร แต่ธาตุอาจชงหรือไม่ชงกับปีปัจจุบันก็ได้ อาทิ ปีนี้ในปีจอธาตุไฟ คนเกิดปีมะโรงจะนับว่าชง แต่ที่จะกระทบคือปีมะโรงธาตุทอง เพราะตามความเชื่อธาตุไฟเผาธาตุทอง ดังนั้นจึงไม่ใช่ทุกคนที่ชง แต่หากไม่ชงธาตุแต่ชงปีก็สามารถแก้ชงได้เพื่อเป็นสิริมงคล ส่วนปัจจุบันปีชงนั้นพิจารณาแต่ปีนัก্ষัตรเท่านั้น หมายความว่า หากปีนั้นเป็นปีชงของบุคคลใดก็เป็นปีชงในทันที โดยไม่ได้พิจารณาลงรายละเอียดเรื่องธาตุของนัก্ষัตรดังกล่าวควบคู่

5. จากการแก้ชงได้บางช่วงสู่การแก้ชงตามสะดวกใจ

จากเมื่อก่อนนั้นการแก้ชงต้องทำหลังตรุษจีนเพราะถือเป็นช่วงการเปลี่ยนปีนัก্ষัตรตามจีน ทั้งนี้หากไหว้ก่อนตรุษจีนจะเท่ากับว่ายังไม่ได้เปลี่ยนปีนัก্ষัตร (เปลี่ยนปี) หรือหากไหว้ช่วงเวลาที่เทพเจ้ากลับบ้าน การไหว้จะไม่เกิดผล นอกจากนี้ตามความเชื่อเดิมของจีนแล้วจะมีวันที่ดีที่สุดของปีในการแก้ชงด้วย ส่วนปัจจุบันไม่ได้ระบุช่วงเวลาที่ต้องแก้ชง ทั้งยังมีความหมายที่ว่า การแก้ชงก่อนตรุษจีนจะเป็นการต้อนรับปีใหม่ที่จะมาถึงหรือหากแก้ชงหลังตรุษจีนแบบล่วงเลยไปนานก็เป็นการเสริมความสบายใจ เพื่อแก้เคราะห์ โดยไม่ได้มีการคำนึงถึงช่วงเวลายามงคลตามปรากฏในตำราจีน หมายถึง มีความเชื่อว่าการแก้ชงนั้นสามารถกระทำช่วงใดก็ได้ไม่ขึ้นแก่กาล

6. ผู้นำในการแก้ชง

เดิมทีผู้นำในการแก้ชงจะเป็นบรรพบุรุษ ชินแสที่มาทำพิธีให้ตามบ้าน หรือผู้เชี่ยวชาญ/พระที่อยู่ ณ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีการแก้ชง โดยขั้นตอนการแก้ชงจะทำตามบรรพบุรุษ ตำราจีน ผู้เชี่ยวชาญ/ป้ายประกาศที่อยู่ตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ส่วนปัจจุบันที่เพิ่มเติมมาคือผู้นำทางความคิดและสื่ออื่น ๆ ทั้งสื่อกระแสหลัก สื่อออนไลน์ และสื่อ ณ ที่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สำหรับขั้นตอนการแก้ชงมีทั้งทำตามบรรพบุรุษ ผู้ที่มีชื่อเสียงด้านการดูดวงชะตา หรือผู้เชี่ยวชาญ/ป้ายประกาศที่อยู่ตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

7. จากเลือกแก๊งหรือไม่ก็ได้สู่การต้องแก๊ง

ในอดีตหากไม่สะดวกที่จะแก๊งอาจใช้วิธีการพกดู้ (ยันต์) ซึ่งนับเป็นเครื่องรางของเงิน หรือเน้นการทำกรรมดีอื่น ๆ ได้ เพราะแก่นหลักของปีซงไม่ต้องอาศัยสิ่งใดนอกจากการดำเนินชีวิตด้วยการใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง ส่วนปัจจุบันเมื่อปีซงถูกให้ความหมายว่าเป็นปีที่จะยังความเลวร้ายมาสู่ชีวิตเนื่องจากดวงชะตาชน/ปะทะกับปีที่แข็งแกร่งกว่า จึงต้องทำการแก้ไข เพราะมนุษย์ไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะจัดการกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้น จึงต้องอาศัยพลังของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในการช่วยปัดเป่าสิ่งร้ายออกไปและดลบันดาลให้เกิดสิ่งดี การสร้างและผลิตความหมายของปีซงที่ว่านี่จึงกลายเป็นว่า เมื่อเผชิญกับปีซง ต้องแก๊ง ซึ่งปรากฏผลคือ บุคคลที่ซงในปีนั้น ๆ เข้าใจและให้คำว่า ความเลวร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตเป็นเพราะการเวียนมาบรรจบของปีซง เป็นความเชื่อที่ผู้คนส่วนหนึ่งให้คำว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เชื่ออย่าลบหลู่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมไทย และหากแก๊งจะเท่ากับได้แก้ไข ปัดเป่าเคราะห์ ผ่อนหนักให้เป็นเบา

8. จากการแก๊งด้วยชุดไหว้และ/หรือพกวัตถุเพื่อความสบายใจสู่การมีทั้งสินค้าและบริการเชิงพาณิชย์เสริมการแก๊ง

แรกเริ่มการแก๊งจะมีเพียงชุดไหว้สำหรับแก๊ง หรือใช้วัตถุมงคลสำหรับผู้ที่ไม่ไปแก๊งหรือให้พกไว้เพื่อความสบายใจเท่านั้น ส่วนปัจจุบันความซับซ้อนในพิธีกรรมมีมากขึ้น ชุดไหว้มีหลายแบบให้เลือกสรร ทั้งยังพ่วงเรื่องวัตถุมงคล อาทิ เครื่องประดับเครื่องราง ปรากฏเรื่องการท่องเที่ยว อาทิ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชีวิตดีดีเที่ยวนครศรีฯ แกंपีซง โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานนครศรีธรรมราชคัดเลือก 5 สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัด เพื่อเชิญชวนให้คนที่เกิดปีซง ได้เดินทางไปกราบไหว้สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ พร้อมท่องเที่ยวสถานที่อื่น ๆ ในจังหวัดด้วย มากไปกว่านั้นยัง

มีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศที่มีวัดดังอันมีประวัติน่าสนใจซึ่งผู้คนนิยมไปแก้ขง อาทิ วัดแขกงหวมหรือวัดก้งหนที่ฮองกง ซึ่งมีชื่อเสียงในเรื่องพิธีแก้ขง โดยมีความเชื่อกันว่าก้งหนลมจะพาชีวิตให้ราบรื่นและการหมนก้งหนกลับทิศจะช่วยหมนชีวิตพลิกผันจากร้ายกลายเป็นดีได้ วัดหวังต้าเซียนที่ฮองกงซึ่งขึ้นชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์เกี่ยวกับสุขภาพ ผู้มาขอพรในจุดต่าง ๆ จะช่วยให้เรื่องร้ายที่จะเกิดขึ้นกลายเป็นดี วัดอามาที่มาเก๊าซึ่งมีชื่อเสียงเรื่องแก้ขง วัดกวนอิมที่มาเก๊าซึ่งเป็นที่นิยมในการไปขอพรเรื่องความรัก ทายาท สุขภาพ รวมถึงการปิดเป่าโชคร้ายต่าง ๆ หรือวัดเขี้ยวแก้วที่สิงคโปร์ที่ผู้คนนิยมไปแก้ขง เสริมดวงและขอพรจากเทพเจ้า ซึ่งปรากฏการสื่อสารการไปแก้ขงในต่างประเทศพวงกับโปรมอชันตัวเครื่องบินด้วย ทั้งนี้นอกจากจะกระทำไปเพื่อเสริมย้ำความมั่นใจ ความสบายใจในการแก้ขงแล้ว ยังเป็นการได้ไปเยี่ยมแผ่นดินเกิดของผู้ที่มีเชื้อสายจีน และไทย-จีน เป็นการท่องเที่ยว และพักผ่อนด้วย

9. ข้อห้ามที่มีกับการยังคงอยู่

ข้อห้ามสำหรับคนที่ขงในปีนั้น ๆ อาทิ หลีกเลี้ยงงานศพ การไปโรงพยาบาล แต่เดิมคือกุศโลบายที่จะไม่ให้ผู้ที่มีธาตุดอนไปในในที่ที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย ส่วนปัจจุบันผู้รับสารไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงเบื้องหลังข้อห้ามดังกล่าว

10. ผลของการแก้ขง

ทั้งสมัยก่อนและปัจจุบัน ผลที่เกิดกับผู้ไปแก้ขง คือได้รับความสบายใจ โดยเชื่อว่าหากแก้ขงแล้วจะทำให้ชีวิตให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันสำหรับผู้แก้ขงบางรายอาจได้รับผลดีในเรื่องความสบายใจที่เกิดจากการได้ไปพักผ่อนท่องเที่ยวเป็นส่วนเสริมด้วย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปีชงในสังคมไทยสมัยก่อนกับปัจจุบัน

ปีชงในสังคมไทยสมัยก่อน	ปีชงในสังคมไทยในปัจจุบัน	
พิธีกรรมของผู้ที่มีเชื้อสายจีน	ไม่ใช่ผู้ที่มีเชื้อสายจีนก็สามารถทำพิธีกรรมนี้ได้	ต่างกัน
สามารถแก้ชงที่บ้าน วัด/สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวจีน	สามารถแก้ชงที่วัด/สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวจีนและวัดไทย	
การชงคือชน ปีชงจึงชนเพียงนักษัตริย์เดียว	การชงมีทั้ง 100% และสัดส่วนลดหลั่นลงมา ทั้ง 75% 50% และ 25% จึงปรากฏการชงกับหลายปีนักษัตริย์	
พิจารณานักษัตริย์และธาตุร่วมกัน แต่หากไม่ชงธาตุแต่ชงปีก็แก้เพื่อเป็นสิริมงคล	เน้นพิจารณานักษัตริย์เป็นหลัก	
แก้ชงหลังตรุษจีนเป็นต้นไป	แก้ชงก่อนตรุษจีนหรือตามสะดวก	
ขั้นตอนการแก้ชงทำตามบรรพบุรุษ ชินแส ตำราจีน ผู้เชี่ยวชาญ/ป้าประกาศที่อยู่ตามวัดจีน	ขั้นตอนการแก้ชงทำตามบรรพบุรุษ ผู้ที่มีชื่อเสียงด้านการดูดวงชะตา ผู้เชี่ยวชาญ/ป้าประกาศที่อยู่ตามวัดจีน	
สามารถเลือกแก้ชงหรือไม่ก็ได้ หากไม่ไปแก้ชงสามารถพกธูป (ยันต์) และใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง มีสติ	ต้องไปแก้ชง	
มีชุดไหว้และ/หรือพวงวัดดูเพื่อความสบายใจ	มีทั้งสินค้าและบริการเชิงพาณิชย์เสริมการแก้ชง	
มีข้อห้ามสำหรับคนที่ชงในปีนั้น ๆ อาทิ หลีกเลี้ยงงานศพ การไปโรงพยาบาล	มีข้อห้ามสำหรับคนที่ชงในปีนั้น ๆ อาทิ หลีกเลี้ยงงานศพ การไปโรงพยาบาล	เหมือนกัน
ทำแล้วสบายใจ เสริมชีวิตให้ดี	ทำแล้วสบายใจ เสริมชีวิตให้ดี	

ที่มา : ผู้วิจัยสรุปจากผลการวิจัย

จากหลายองค์ประกอบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปีชงในสังคมไทยสมัยก่อน ซึ่งเป็นความเชื่อที่ก่อให้เกิดพิธีกรรมในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายจีนกับปีชงในปัจจุบันมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ปัจจุบันผู้ที่แก่งไม่ได้อู้และทำการแก่งตามศาสตร์จีนเดิมหลายส่วนเปลี่ยนไปทั้งแก่นของพิธีกรรมดังกล่าวที่สื่อสารผ่านสื่อ ผู้นำทางความคิด และกระบวนการแก่ง ทั้งยังปรากฏว่าปีชงไปเกี่ยวพันกับเชิงพาณิชย์มากขึ้น มีทั้งสินค้าและบริการที่สื่อสารว่าช่วยเสริมความเป็นสิริมงคล

การบริโภคสัญลักษณ์ปีชงในสังคมไทย

สื่อให้พื้นที่กับสารเกี่ยวกับปีชงเพิ่มขึ้นและย้ายสารคล้าย ๆ กันในแทบจะทุกช่องทาง ความเชื่อที่ถูกเสริมย้ำ คำสัมภาษณ์จากผู้คนที่การันตีความศักดิ์สิทธิ์ของการแก่งด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้นำทางความคิดซึ่งเป็นผู้รู้เรื่องศาสตร์แห่งความเชื่อ เป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้รับสาร เหล่านี้ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของสาร ซึ่งส่งสารให้ผู้รับสารเชื่อว่าทั้งที่ไปที่ไป สถานที่ไปแก่ง วิธีการแก่ง สิ่งที่ต้องใช้ในการแก่ง มีความหมายอย่างไรและเป็นตัวแทนของอะไร ดังตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“เราเหมือนผูกพันมาตั้งแต่เด็ก มันกลายเป็นยิ่งเราทำ สื่อยิ่งตอกย้ำว่าสิ่งที่เราทำมันถูกต้องแล้ว” รมณัฐ สุริยมิตรเสถียร (สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2561)

“หมอดูชื่อดังในวงการเป็นคนทำให้มันเกิดอันนี้ การที่เขาเซต Agenda คือมันไม่ใช่แค่ในวงการ แต่มีกระแสบอกต่อ อย่างเช่นหมอลักษณ์ จะถูกหยิบขยายต่อแน่นอนด้วยมดดำ มันเหมือนอารมณ์โหราศาสตร์พาณิชย์มั้ง เขาเอาความเชื่อกับหลักการตลาดมารวมกัน” ธนัญชกร กาวัจจนะ (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2561)

ทั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่า ข้อมูลเกี่ยวกับปีชงที่ได้รับและนำไปสู่การแก่งนั้น ผู้รับสารไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของการคั่นหารากลึกที่แท้จริงของการแก่ง แต่เชื่อความหมายที่สื่อและผู้นำทางความคิดจัดสรรให้ ว่าปีชงคือปีที่ไม่ดี ต้องมีการไปแก่ง รวมทั้งแก้ที่วัด/สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งทำให้การแก่งมีความน่าเชื่อถือด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่ ของไหว้ที่ใช้ควรเป็นอย่างไร เช่น การใช้ส้มในการไหว้แต่ก่อนไม่จำเป็น แต่ในปัจจุบันมีการให้ความหมายว่าเป็นผลไม้ที่มีความหมายดี เป็นที่โปรดปรานของเทพเจ้า เมื่อทำพิธีแก่งเสร็จแล้วผู้แก่งนำไปกินก็จะเป็นมงคล ชุดไหว้เป็นช่องทางสื่อสารที่เชื่อมต่อระหว่างผู้แก่งกับเทพเจ้า เป็นเหมือนสิ่งที่ช่วย

ปิดเป้าเคราะห์ร้ายให้ออกไปจากชีวิตมากกว่าเป็นองค์ประกอบของพิธีกรรมธรรมดา ที่ทำเพื่อความสบายใจ ฉะนั้นหากมีกำลังในการจัดหาที่สามารถเลือกสรรชุดไหว้ ประกอบด้วยสิ่งของที่มีความหมายดี ผ่านการออกแบบที่ละเอียดและมีความสวยงาม เป็นต้น วัตถุมงคล อาทิ เครื่องประดับหยก เครื่องราง พระเครื่อง เครื่องสำอาง ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้ก็มีจำหน่ายเพื่อมาเสริมความมั่นใจ การเลือกใช้บริการ อาทิ โปรโมชันการท่องเที่ยวสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อแก้ขง ที่เมื่อพิจารณาสัดส่วนจะพบว่ามีส่วนของการพาไปท่องเที่ยวมากกว่าการไปแก้ขง การพ่วงการส่งเสริมการขายประกันภัย สำหรับบุคคลที่ปีนั้น ๆ เป็นปีขง เพื่อเสริมชีวิตให้มั่นคง การนำเอาเงินไปบริจาคทำบุญ หรือการทำบุญด้วยวิธีการอื่น ๆ เพื่อแก้ขง อาทิ การบริจาคโลหิต การช่วยเหลือผู้ยากไร้ การไหว้พระแก้ววัด เหล่านี้คือสิ่งที่เข้ามาแทรกอาศัยความหมายของการแก้ขงเป็นตัวช่วยชูความสำคัญของสินค้า บริการ และการกระทำนั้น ๆ ซึ่งหากพิจารณาจากคำให้สัมภาษณ์ ก็จะสามารถมองเรื่องนี้ทั้งแง่บวก คือ มองเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและมองในแง่ลบคือเป็นไปในทางการค้าพาณิชย์ ดังที่ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า

“มี ๆ ๆ วัตถุมงคลเรามีทุกอย่างเลย แม่ซื้อมาให้ หยก กวนอู ให้เราห้อย แม่กับพ่อเราจะเป็นคนจัดการ ราคะนี้ต้องพกอะไร” รมณัฐ สุริยมิตรเสถียร (สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2561)

“เราก็รู้อยู่แล้วว่ามันเป็นธุรกิจ ถึงเราไม่รู้ว่ามันเริ่มเป็นธุรกิจตั้งแต่เมื่อไหร่ แต่ตั้งแต่เราตอนเด็กกับเราตอนนี้ ความเยอะมันก็เยอะขึ้นเรื่อย ๆ พวก option พวกสื่อโฆษณามันแพร่หลายขึ้นด้วยแหละ มันเลยกระจายได้หลายทาง” อธิวัฒน์ ทองพิทักษ์สกุล (สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2561)

“เดี๋ยวนี้พาณิชย์มากขึ้น ต้องไปปิดนะ ถ้าไม่ปิดมันจะดวงไม่ดี มันจะโชคร้าย เมื่อก่อนไม่ใช่ ทำเพื่อความสบายใจ ทำด้วยตัวเงินมากขึ้น สังเกตจากปิดตัวอย่างเดียว เดี่ยวนี้มีเครื่องเช่นไหว้ มัน เที้ย ดูเกินความจำเป็น แล้วก็ตามด้วยพระเครื่องด้วย” มณฑิยา พิงพระรัตนตรัย (สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561)

อภิปรายผล

การต่อรองความหมายปีขงในสังคมไทย

ปีขงที่ปรากฏในสังคมไทยคือความเชื่อของผู้ที่มีเชื้อสายจีนได้ขยายสู่ความเชื่อของผู้ที่มีเชื้อสายไทย-จีนและเชื้อสายไทย ซึ่งเป็นการขยายฐานความเชื่อ และเน้น

สารเกี่ยวกับปีชงเพียงด้านลบด้านเดียว เพื่อจูงใจให้บุคคลที่รู้สึกคับข้องใจกับการเป็นปีชงของบุคคลนั้น ๆ เกิดพฤติกรรมการแก้ชง และด้วยนิสัยของคนไทยที่นิยมเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ตามเทศกาล ตามที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เคยกล่าวว่า “ประเทศไทยเป็นสิ่งคมพหุวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมาช้านาน” (เดลินิวส์, 2561) การต่อรองความหมายจึงเกิดขึ้น เพราะสิ่งคมไทยเป็นสิ่งคมที่ยอมรับความเป็นพหุนิยม จึงมี “การแลกเปลี่ยน การยอมรับ และการเจรจาต่อรองที่ทำให้วัฒนธรรมของชนส่วนน้อยให้คงอยู่” (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2557 : 93-94)

จากแก้ชงตามสถานที่ที่สะดวกสู่การแก้ชงตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เพราะผู้มีความรู้ในการประกอบพิธีกรรมนั้นหายาก การไปแก้ชงตามวัด/สถานที่ศักดิ์สิทธิ์จึงสะดวกแก่ผู้ต้องการแก้ชง และ/หรือด้วยเมื่อเข้าไปในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แล้วจะเพิ่มความขลังและศักดิ์สิทธิ์ให้กับการแก้ชง หรือการที่วัดไทยนำเรื่องการแก้ชงนี้เข้ามาเป็นประเด็นชูโรงเพื่อการชักชวนคนให้ทำบุญ อาจเนื่องเพราะมุ่งไปที่เป้าหมายของการทำบุญเป็นหลัก จึงเปิดกว้างรับความเชื่อปีชงซึ่งเป็นพิธีกรรมกลุ่มย่อยของผู้ที่มีเชื้อสายจีนในสังคมไทยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมที่เป็นพุทธปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้การแก้ชงที่บ้านหรือตามที่ที่เราสะดวกนั้นไม่มีมูลค่าเชิงสัญลักษณ์เท่ากับการแก้ชงตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามที่สื่อต่าง ๆ สื่อสาร

ส่วนจากการชงเพียงนักชดชดเดียวสู่การชงแบบมีสัดส่วนลดหลั่นกัน (ชง 100 % 75% 50 % และ 25 %) ก็เพื่อให้ความหมายที่ว่าปีนั้น ๆ เป็นปีชงครอบคลุมกินความกลุ่มคนมากขึ้น จากการพิจารณานักชดชดและธาตุร่วมกันสู่การเน้นพิจารณานักชดชดเป็นหลัก เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจง่าย ไม่ต้องคิดซับซ้อน เพราะสารที่ง่ายจะเข้าถึงผู้รับสารได้ง่าย และวิธีการคิดปีชงแบบปัจจุบันยังกินความการชงกับคนวงกว้างมากขึ้น นั่นเท่ากับโอกาสที่คนจะเข้ามามีประสบการณ์ร่วมกับการแก้ชงจะมากขึ้นตามไปด้วย

สำหรับการแก้ชงที่สามารถทำได้บางช่วงเวลาสู่การแก้ชงตามความสะดวก เพื่อให้สะดวกกับบุคคลที่จะสามารถมาร่วมในพิธีกรรมดังกล่าวได้ง่าย และเมื่อการแก้ชงมีความหมายเชิงสัญลักษณ์จึงทำให้การแก้ชงสามารถทำได้เรื่อย ๆ อย่างไม่มีข้อจำกัด หากผู้แก้ชงสบายใจที่จะทำ ร่วมด้วยกับการที่สื่อหลายช่องทางช่วยสื่อสารเน้นย้ำเรื่อง

ปีชง มีผู้นำในการแก่งแย่ง ผู้มีชื่อเสียง เป็นปัจจัยปลุกเร้าที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการแก่งแย่ง ทั้งนี้จากที่บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกแก่งแย่งหรือไม่ก็ได้สู่การต้องแก่งแย่งนั้น แม้เดิมการตั้งมั่นอยู่ในความดีหรือการพอกฐ์ (ยันต์-สัญลักษณ์แห่งการป้องกันเคราะห์ร้าย) จะเป็นสิ่งทดแทนได้หากไม่ต้องการแก่งแย่ง แต่ปัจจุบันด้วยพลังของการสื่อสารคนจึงชวนขยายที่จะแก่งแย่งเพื่อขจัดข้อข้องใจมากขึ้น ส่วนแก่นแกนหลักของปีชงที่ต้องการเตือนให้ใช้ชีวิตอย่างมีสตินั้นเลื่อนหายไปจากห้วงความคิดของผู้ที่ชง รวากับว่าแก่งแย่งแล้วหมดความกังวล สิ่งไม่ดีที่จะเกิดขึ้นก็สูญหายไปทั้งหมดด้วย

สำหรับองค์ประกอบที่เห็นได้ชัด คือ จากไม่มีทั้งสินค้าและบริการเสริมการแก่งแย่งสู่การแก่งแย่งเชิงพาณิชย์ เพื่อเสริมย้ำความมั่นใจ ความสบายใจในการแก่งแย่งที่มีปรากฏจำนวนมาก โดยมีการผนึกความหมายที่ดี เป็นมงคลเข้ากับสินค้าและบริการ แม้แต่ในกรอบของพระพุทธศาสนาก็พบเช่นกัน อาทิ การทำบุญทอดผ้าป่าแก่งแย่งในวัดไทย ซึ่งผนึกความหมายกับปีชงเพื่อเชิญชวนให้คนทำบุญ มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ วัดตุ๊กที่แต่เดิมอาจเป็นเพียงเครื่องประดับเพื่อความงาม แต่เมื่อพ่วงกับคุณวิเศษที่สามารถแก่งแย่งได้ก็เพิ่มราคาได้อีกระดับหนึ่ง ตามที่ “ของ โบดริยาร์ด เห็นว่าการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับความหมายทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่สืบผ่านมาจากวัฒนธรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค” (วงหทัย ต้นชีวะวงศ์, 2554 : 99)

ความที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นชัดเจนถึงการต่อรองความหมายของปีชงในสังคมไทย ซึ่งการต่อรองดังกล่าว สอดคล้องกับที่มารตี มหาพันธ์ (2560) ได้ทำการวิจัย พบว่า “ชาวไทยเชื้อสายจีน ยังมีความเชื่อเรื่องปีชงและมีวิธีการปฏิบัติหลายอย่างตามความเชื่อเรื่องปีชง แม้ว่าเนื้อหาความเชื่อและวิธีการปฏิบัติบางอย่างได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมไทย และบางอย่างอ่อนคลายลดน้อยลง” สิ่งทั้งหมดที่เกิดขึ้นจึงนับเป็นการขยายฐานความเชื่อเกี่ยวกับปีชง ไม่ว่าจะเป็นการลดทอนความซับซ้อน เสริมความหลัง ความศักดิ์สิทธิ์ เลื่อนนำเสนอแต่เพียงด้านลบของปีชง และอำนวยความสะดวกให้กับการแก่งแย่ง การต่อรองความหมาย จึงช่วยให้เรื่องปีชงดำรงสืบทอดต่อไปได้ จากเรื่องคนกลุ่มย่อยจึงแผ่ไปสู่คนหมู่มาก

การบริโภคสัญญาณปีชงในสังคมไทย

นอกจากการต่อรองความหมาย การบริโภคสัญญาณปีชงในสังคมไทยก็เป็นส่วนช่วยให้เรื่องปีชงนี้ยังคงอยู่และดำเนินต่อไปเช่นกัน ทั้งนี้เมื่อมีผู้ที่เชื่อและต้องการประกอบพิธีกรรมแก้ชงมากขึ้น ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็เป็นที่ไปในเชิงพาณิชย์ไม่ยาก เพราะเชื่อว่าทุกคนจะสนใจในความเชื่อและความหมายดั้งเดิม ด้วยการบริโภคของคนในสังคมปัจจุบันนั้นนอกจากจะพิจารณาด้านที่เป็นวัตถุจับต้องได้ หมายถึง การตรึงร่องถึงประโยชน์ใช้สอยของสินค้าแล้ว ยังมีการคำนึงถึงด้านที่เป็นความหมายจับต้องไม่ได้ร่วมด้วย จากตรรกะวิทยาค่าประโยชน์ใช้สอยกลายเป็นการก้าวสู่ตรรกะวิทยาแห่งค่าเชิงสัญญาณหรือการบริโภคเชิงสัญญาณ (Consumption of sign) ซึ่งหมายถึง การบริโภคที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าเชิงความหมายมากกว่าคุณค่าเชิงประโยชน์ใช้สอยของสินค้า เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตนให้แตกต่างจากบุคคลอื่น ตามที่ชอง โบตริยาร์ด ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับตรรกะวิทยาแห่งการบริโภคไว้ (กาญจนาก้าวเทพ, 2544; บวรสรรค์ เจียดำรง, 2560)

การมีชุดไหว้หลากหลายมากขึ้น มีผู้นำทางความคิดออกมาพูดในเรื่องดังกล่าว (ทั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับศาสตร์ด้านความเชื่อและผู้มีชื่อเสียง อาทิ ดารา ตีเจ พิธีกร) การจัดงานประจำปีของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การที่สื่อให้พื้นที่ ซึ่งหลายครั้งที่เห็นผู้อื่นในสื่อไปแก้ชงนั้น มีส่วนกระตุ้นให้ผู้รับสารมีความต้องการไปแก้ชงได้เช่นกัน นับเป็นการเพิ่มการบริโภคเพื่อเลียนแบบอย่างหนึ่ง

ทั้งนี้เป็นที่น่าวิตกว่าหากเกิดความมั่งงายขึ้น ด้วยเหตุว่า “สินค้าทางวัฒนธรรมจะเป็นสินค้าที่มีผลกระทบในระดับจิตใจ/จิตวิญญาณ” (กาญจนาก้าวเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553 : 462) สินค้าและบริการที่เกิดขึ้นมีความหมายเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการเสริมความเป็นสิริมงคล โชคลาภ เงินทอง บารมี สุขภาพ การงาน ความรักฯ ที่เกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตแทบจะทุกด้าน กลยุทธ์ที่ถูกนำมาใช้คือหากซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อนำไปสู่การแก้ชงแล้ว อุปสรรค เศรษฐกิจร้ายต่าง ๆ ในชีวิตจะบรรเทาหลงหรือหมดไป จนเชื่อว่าการแก้ชงจะแก้ไขทุกอย่างในชีวิตให้ดีขึ้น จนหลงลืมไม่ดำเนินชีวิตตามแก่นแท้เดิมที่เน้นการมีสติเมื่อถึงปีชง หากเกิดการบริโภคสัญญาณจนหลุดจากความเชื่อปีชงดั้งเดิมในขณะที่มีการสอดแทรกเรื่องพาณิชย์เข้ามาในพิธีกรรมแก้ชงมากขึ้นเรื่อย ๆ พิธีกรรมดังกล่าวอาจถูกลดทอนความน่าเชื่อถือศรัทธา

การบริโภคอันเกี่ยวเนื่องกับปีชงนั้น สิ่งที่ได้รับสารเสพคือสัญญาที่ผู้ส่งสารต่าง ๆ ประกอบสร้างขึ้น และเมื่อผู้รับสารเสพสัญญาก็เท่ากับว่าสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปีชงจะถูกบริโภคได้โดยไม่สิ้นสุด อาทิ เมื่อเชื่อในวัตถุมงคลอาจเกิดการซื้อสะสมเพื่อขจัดความกังวลเสริมความมั่นใจจนทำให้เสียทรัพย์มาก การเกรงกลัวว่าเทพเจ้าจะไม่พึงใจในชุดไหว้ก็ต้องซื้อชุดไหว้แบบจัดหนักจัดเต็มพร้อมด้วยอุปกรณ์เสริมเพื่อความสิริมงคลนำมาใช้ไหว้แก้ชง

หากผู้คนยึดมั่นในวัตถุลึกลับและ/หรือบริการที่นำมาผินกับกับความหมายของการแก้ชง จนถูกแสวงหาผลกำไรจากองค์กรธุรกิจ จากคนที่จะไม่ชงก็จะกลายเป็นชงเสีย เพราะเริ่มประเดิมด้วยการเสียทรัพย์นั่นเอง ทั้งนี้เชื่อได้ว่าในอนาคตจะมีรูปแบบที่ทำให้ผู้คนเลือกบริโภคสัญญาที่แนบเนียนมากขึ้นไปอีก คราวนี้เราอาจจะได้แก้ชงกันถี่มากขึ้น มีสินค้าเพื่อให้เกิดการยึดเหนี่ยวจิตใจที่เข้ากับกับชีวิตประจำวันมาในรูปแบบยิ่งขึ้น มากกว่าลิปสติก เครื่องประดับ และเสื้อผ้าแก้ชง มากกว่าธุรกิจบริการซึ่งพาผู้คนไปกราบไหว้ ณ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์แก้ชงที่ผู้แก้ชงอาจได้รับความบันเทิงจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก และ/หรือการเดินทางต้นตันไปแดนไกลที่ราวกับเป็นเงื่อนไขทำให้ผู้แก้ชงสบายใจอันเป็นการเพิ่มมูลค่าทางด้านจิตใจและความน่าเชื่อถือ หรือการแนะนำสถานที่แก้ชงที่เน้นนำเสนอความสวยงามของวัดที่สวยงามอยู่ต่างประเทศโดยเป้าประสงค์หลักอยู่ที่การแก้ชงก็จริง แต่มีการให้มูลค่าเพิ่มกับสถานที่ในการแก้ชง เพื่อจูงใจผู้แก้ชงซึ่งอาจนำไปสู่การเปรียบเทียบฐานะ จากแก้ชงธรรมดาที่จะกลายเป็นการแยกระดับของผู้แก้ชง ซึ่งไม่แน่ว่าอาจทำให้ชีวิตของผู้แก้ชงไม่เป็นสุข สูญเสียทั้งสุขภาพจิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหรือไม่

การต่อรองความหมายและการบริโภคสัญญาปีชงในสังคมไทยกับการรู้เท่าทัน

การต่อรองความหมายที่เกิดขึ้นนั้น มี “ระบบทุนนิยมเป็นสิ่งที่สร้างสัญญาขึ้นมา เพื่อจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ใหม่ โดยอาศัยกลไกต่าง ๆ ของระบบทุนนิยม” (กาลูจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน, 2553 : 453) อาทิ การสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ การสอดแทรกเรื่องปีชงในบทความโฆษณา การมีโปรโมชั่นที่ล่อไปกับช่วงปีชงภายใต้การสื่อความหมายว่าชีวิตจะดีขึ้นเมื่อเราแก้ชง ทั้งนี้การประกอบสร้างความหมายให้กับปีชงตามที่ปรากฏในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงความหมายให้กับความเชื่อและพิธีกรรมดังกล่าว ซึ่งนำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจต่อ

ไป ผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่ง “โบตรียาร์ด แสดงความคิดเห็นว่าสื่อและโฆษณาเป็นตัวกลาง ในการสร้างสังคมบริโภคที่สำคัญ” (วงหทัย ต้นชีวะวงศ์, 2554 : 100)

ทั้งนี้จากการต่อรองความหมายและการบริโภคสัญลักษณ์เชิงในสังคมไทยที่ปรากฏ จึงไม่ได้ก้าวเลยไปจากที่โฮมี บาบา (สมสุข หินวิมาน, 2548 : 255-261) ได้เสนอว่า ไม่เคยมีวัฒนธรรมใดหยุดนิ่งหรือเป็นหนึ่งเดียวในตัวเอง แต่ทุกวัฒนธรรมจะมีความ แตกต่างและหลากหลายในตัวเองเสมอ ทั้งนี้หนึ่งในรูปแบบของกระบวนการผสม ผสานทางวัฒนธรรมอาจเป็นไปแบบลงตัว (Articulation) ซึ่งเราได้เห็นองค์ประกอบ หลายประการเกี่ยวกับปีชงที่ปรับเปลี่ยนไป อันเป็นส่วนช่วยให้ความเชื่อเรื่องปีชงยังมีชีวิตอยู่ต่อในสังคมไทยได้และเชื่อว่าจะกินพื้นที่แห่งความเชื่อของผู้คนไปอีกนาน หลายปี

เมื่อทราบแล้วว่าปีชงในปัจจุบันเป็นเช่นไรและในอนาคตอาจจะเป็นเช่นไร สิ่ง ที่ทำได้ก็คือการแก่งที่ท่าแล้วสบายใจและอยู่บนพื้นฐานของการรู้เท่าทันสัญลักษณ์ ที่ถูกสื่อสาร เข้าใจในวัตถุประสงค์แต่ละส่วนของพิธีกรรม ทั้งนี้ผู้คลุกคลีอยู่กับ วัฒนธรรมจีนและฮวงจุ้ย อย่าง คทา ชินบัญญัติ ก็มีความเห็นว่าเป็นว่า “การที่ทางวัดจำหน่าย ของแก่ง หรือหมอดูขายของแก่ง อันนี้ก็แล้วแต่ความสามารถของผู้ซื้อ ถ้าแพง เกินไป ก็อย่าซื้อ แค่นี้ก็จบ เรื่องแก่งในเมืองไทยกลายเป็นกระแสอย่างขาดสติ ก็เพราะคนขาดสติยังคิดในการไหว้ คือคนที่ตกเป็นเหยื่อ ไม่ได้แต่คือเสีย จริง ๆ แล้ว แคยกมือไหว้องค์ให้สวยเอ๊ยะ เพียงเท่านั้นก็เป็นมงคลแก่ตัว คุ่มตัวได้ตลอดปีเช่นกัน” (วันพรรษา อภิรัฐนานนท์, 2558) สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นเรื่องสำคัญ แต่อย่าลืมว่าเมื่อ แก่งแล้ว เราปฏิบัติตนอย่างไรในช่วงเวลารอบปีที่เหลือ และ “จิตซึ่งเสพติด สัญลักษณ์และมีธรรมชาติที่คิดและรู้สึกผ่านถ้อยคำ จะหยุดใช้ถ้อยคำและมองดูความ เป็นจริงได้ไหม” (จ. กฤษณมูรติ, 2560 : 141)

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้รับสารพึงซึ้งใจและไม่ประวิตกินไปเมื่อได้รับสารเกี่ยวกับวิธีการแก่ง ควร รู้เท่าทันพิจารณาว่าสิ่งใดควรเชื่อตามที่สื่อสื่อสาร ต้องแยกให้ออกว่าอะไรคือแก่นแท้ ความเชื่อและการปฏิบัติตนเมื่อถึงปีชงและอะไรเป็นสิ่งเกินความจำเป็น เพราะเมื่อ เกิดรูปแบบการบริโภคเชิงสัญลักษณ์และการพาณิชย์มากขึ้น ในอนาคตเราอาจพบกับการตลาดรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้นอีก

2. กระทรวงวัฒนธรรม สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีการแก่งง สื่อและผู้นำทางความคิด เรื่องความเชื่อ โหราศาสตร์ ฮวงจุ้ย วัฒนธรรมและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีพลังในฐานะผู้ส่งสารที่ผู้รับสารให้ความศรัทธา/เชื่อถือต้องแสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการเข้ามา ร่วมเผยแพร่เรื่องปืซง เพื่อกเกิดการแก่งงที่ถูกต้อง ต้องชี้ให้เห็นชัดเจนว่าสิ่งใดจำเป็น หรือไม่จำเป็นเกี่ยวกับการแก่งง ต้องช่วยกันเผยแพร่แก่นแท้ของความหมายแห่งการ ชงว่า เป็นการเตือนให้พึงระมัดระวังการใช้ชีวิต โดยดำเนินชีวิตอย่างมีสติ

3. องค์กรที่จำหน่ายสินค้าและบริการเกี่ยวปืซง ควรแสดงจุดยืนและสื่อสารกับ ผู้รับสารว่าสินค้าและบริการที่จำหน่ายเป็นเพียงส่วนเสริมของการแก่งงเท่านั้น ไม่ว่า รายได้นั้นจะเป็นไปเพื่อการกุศลหรือไม่ก็ตาม

4. ผู้รับสารควรร่วมด้วยช่วยกันเผยแพร่สารเกี่ยวกับปืซงที่ถูกต้องตามแก่นแท้ เดิม เน้นเรื่องการระมัดระวังและการมีสติมากกว่าการแก่งง เรื่องวัตถุมงคลหรือสิ่ง เสริมมงคลต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2553). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์: แนวคิดและ ตัวอย่างงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : แปรนด์เอจ.
- จ. กฤษณมูรติ. (2560). *กระจกเงาแห่งความสัมพันธ์ สภาวะรับรู้อันไร้ทางเลือก 2. แปลโดย หิงห้อย ณ ภูเขา*. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- จูเลียน ฮักซ์ลีย์, เจ. โบรโนว์สกี, เจอร์ลด์ แบร์รี และ เจมส์ ฟิชเชอร์. (2549). *วิวัฒนาการแห่งความคิด: ภาคมนุษย์และมนุษย์ชาติ*. แปลโดย จุฑาทิพย์ อุมะวิชนี. กรุงเทพฯ : สามลดา.
- เดลินิวส์. "บืคตู"เตือนคนไทยอย่าให้ใครมาทำแตกแยก. (25 กุมภาพันธ์ 2561) สืบค้น จาก <https://www.dailynews.co.th/politics/627730>.
- บวรสรรค์ เจียรดำรง. (2560). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การรู้เท่าทันสื่อ*. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- การดี มหาจันทร์. (2560). ความเชื่อเรื่องปีชงของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(48), 129-150.
- วงหทัย ต้นชีวะวงศ์. (2554). การโฆษณาข้ามวัฒนธรรม. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันพรรษา อภิรัฐนานนท์. “แก๊ง” มีเฉพาะประเทศไทย?. (25 กุมภาพันธ์ 2561) สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/politic/report/347429>.
- สมสุข หินวิมาน. (2548). ประมวลสารชุดวิชาปรัชญานิตยศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร สาขาวิชานิตยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรพงษ์ โสธนะเสียร. (2557). ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ระเบียงทอง.

สัมภาษณ์

- กานต์ชนก สุนทร, ผู้ที่มีเชื้อสายไทย-จีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง. สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2561.
- ณเอนฟ้า ตรีเดซี, ผู้ที่มีเชื้อสายไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง. สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2561.
- ธนัญชกร กาฬวัญนะ, ผู้ที่มีเชื้อสายไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2561.
- ธีรภัทร์ ทองพิทักษ์สกุล, ผู้ที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง. สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2561
- ปัญญาพล บุญมณีชัยกุล, คณะกรรมการวัดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัดจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561.
- พลอย พิมพ์ศิริ, ผู้ที่มีเชื้อสายไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2561.
- มณฑิยา ฝั่งพระรัตนตรัย, ผู้ที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561.

- รมณัญญ์ สุริยมิตรเสถียร, ผู้ที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง.
สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2561.
- อภิญา จันทรวังโป่ง, ผู้ที่มีเชื้อสายไทย-จีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้ชง.
สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2561.
- อังศุมาริน สุขชัยรัตนโชค, ผู้ที่มีเชื้อสายไทย-จีน ซึ่งมีความเชื่อเรื่องปีชงและเคยไปแก้
ชง. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561.
- ฮ.ศุภวุฒิ จันทสาโร, นักเขียนผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จีน. สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์
2561.